

Resumé

Tato diplomová práce se zabývá problematikou civilní žaloby. Jako žaloba je označován návrh žalobce na zahájení civilního řízení. Jde o základní dispozitivní úkon účastníka, pomocí kterého u soudu domáhá ochrany svého tvrzeného ohroženého nebo porušeného subjektivního práva. Žaloba tedy je projevem práva na soudní ochranu, kdy s tímto právem je nedílně spojena povinnost státu zajistit, aby se všichni mohli stanoveným postupem domáhat ochrany svého práva u nezávislého a nestranného soudu. Diplomová práce je členěna do těchto sedmi kapitol: historický vývoj, civilní proces, žalobní právo, žaloba, druhy žalob, dispozice s žalobou a druhy žalobních petitů.

Obsahem první kapitoly je historický vývoj žaloby. Kapitola je dělena do dvou podkapitol. První podkapitola je věnována římské žalobě, kdy nejprve je popsán charakter a podoba žaloby v římském právu a následně jsou stručně nastíněny jednotlivé druhy žalob, které římské právo znalo. Druhá podkapitola se zabývá historickým vývojem žaloby v českých zemích, a to od starověku, přes dobu absolutismu až do současnosti. Druhá kapitola se zabývá civilním procesem, neboť právě v jeho rámci nachází civilní žaloba své uplatnění. V kapitole je tak stručně pojednáno o charakteru civilního procesu a o jeho vnitřním členění na jednotlivé druhy civilních procesů. Třetí kapitola se věnuje teoretickému východisku koncepce žaloby a žalobního práva. V kapitole je především pojednáno o vývoji žalobního práva od 19. století do současnosti a o jednotlivých teoriích, které se snažily najít odpověď na otázku kdo a za jakých podmínek může podat žalobu u soudu.

Samotným institutem žaloby se zabývá kapitola čtvrtá. Nejprve je obecně pojednáno o žalobě a její úpravě v českém občanském procesním právu. V následujících pěti podkapitolách je podrobněji popsáno jaké obsahové náležitosti musí žaloba dle zákona mít, jakými způsoby lze žalobu u soudu podat a jaké účinky z podání žaloby vyplývají. Dále je zmíněn postup soudu při doručování žaloby žalovanému. Není opomenuta ani problematika žalob, které nesplňují zákonem stanovené náležitosti, a postup soudu při odstraňování vad těchto žalob.

Pátá kapitola se zabývá systematikou žalob a jejich tříděním do jednotlivých kategorií dle různých dělících kritérií. Ve čtyřech podkapitolách jsou následně zmíněny druhy žalob, se kterými se lze u českých soudů setkat nejčastěji. Obsahem šesté kapitoly je žaloba a dispozitivní zásada, což je jedna z hlavních zásad sporného řízení. Projevem této zásady je

možnost účastníků disponovat s řízením a s jeho předmětem. V celkem třech podkapitolách jsou v základních rysech nastíněny dispoziční úkony účastníků, pomocí kterých mohou žalobu změnit či ji vzít částečně nebo zcela zpět. Závěrečná sedmá kapitola se věnuje žalobnímu návrhu. Tedy té část žaloby, kde žalobce formuluje svůj požadavek a dává tak najevo jaký nárok u soudu vůči žalovanému uplatňuje. Obsahem kapitoly je rovněž dělení žalobních návrhů podle toho, zda žalobce v žalobě uplatňuje pouze jeden nárok nebo více nároků. Tímto dělením se podrobněji zabývají jednotlivé podkapitoly.